

альні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002 – 2011 рр. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-02/page?text=%EB%FE%E4%F1%FC%EA>

19. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2012. – 256 с. www.niss.gov.ua

20. Бородіна О. Соціальні інновації в системі сільського розвитку www.me.gov.ua/file/link/151218/file/UkrEcon9-2010_Borodina.pdf

УДК 360.01.08

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ КЕРОВАНО-ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Сластяникова А.І.

Удосконалено теоретичні основи ресурсного потенціалу керовано-організаційного розвитку підприємства. З'ясовано, що одним із центральних елементів даної класифікації є вид потенціалу – ресурсний потенціал – який включає в себе та взаємопов'язує безліч структурних елементів. Визначено, що принциповою відмінністю між термінами «потенціал» та «ресурси» є те, що ресурси існують незалежно від суб'єктів економічної діяльності, а потенціал окремого підприємства є невід'ємним від суб'єктів діяльності. в ході дослідження було встановлено, що до сьогодні розуміння сутності категорій «потенціал», «ресурси», «ресурсний потенціал», «керовано-організаційний розвиток» не було однозначним, адже не існує єдиної точки зору щодо трактування поняття даних категорій різними авторами та дослідниками. Виходячи з цього було розглянуто різні підходи та на основі їх аналізу сформульовано власні визначення перелічених дефініцій, які в повному обсязі розкривають їх сутність та дають повну характеристику. Зроблено висновок, що глобалізація ринків, зміна парадигми економічного розвитку з промислової на інформаційну, зростання динамізму зовнішнього середовища, трансформація системи формування, розподілу та використання ресурсів визначають необхідність пошуку концептуально нових підходів до ресурсозабезпечення діяльності підприємств. Визначення функціональної дієвості, вдосконалення інструментарію та напрямів формування і забезпечення стійкого підвищення ресурсного потенціалу керовано-організаційного розвитку промислового підприємства сприятимуть вирішенню цього завдання.

Ключові слова: ресурси, потенціал, керований розвиток, організаційний розвиток, підприємство.

Для сучасної промисловості України актуальними є створення умов для розвитку економічно ефективних виробництв і підвищення конкурентоспроможності продукції, активізації інвестування в реальний сектор економіки та подолання тенденції росту зносу активної частини основних фондів за допомогою нарощування нагромаджень і амортизаційних коштів, поліпшення галузевої і технологічної структури капіталовкладень. Сучасним процесам відтворення притаманні закономірності і особливості, які обумовлені передусім переходом економіки на ринкові засади господарювання і, відповідно, на інтенсивний шлях розвитку. Реалізація тенденції ринкової трансформації відтворення і інтенсифікація взаємообумовлені і спрямовані на підвищення рівня використання ресурсного потенціалу керовано-організаційного розвитку підприємств.

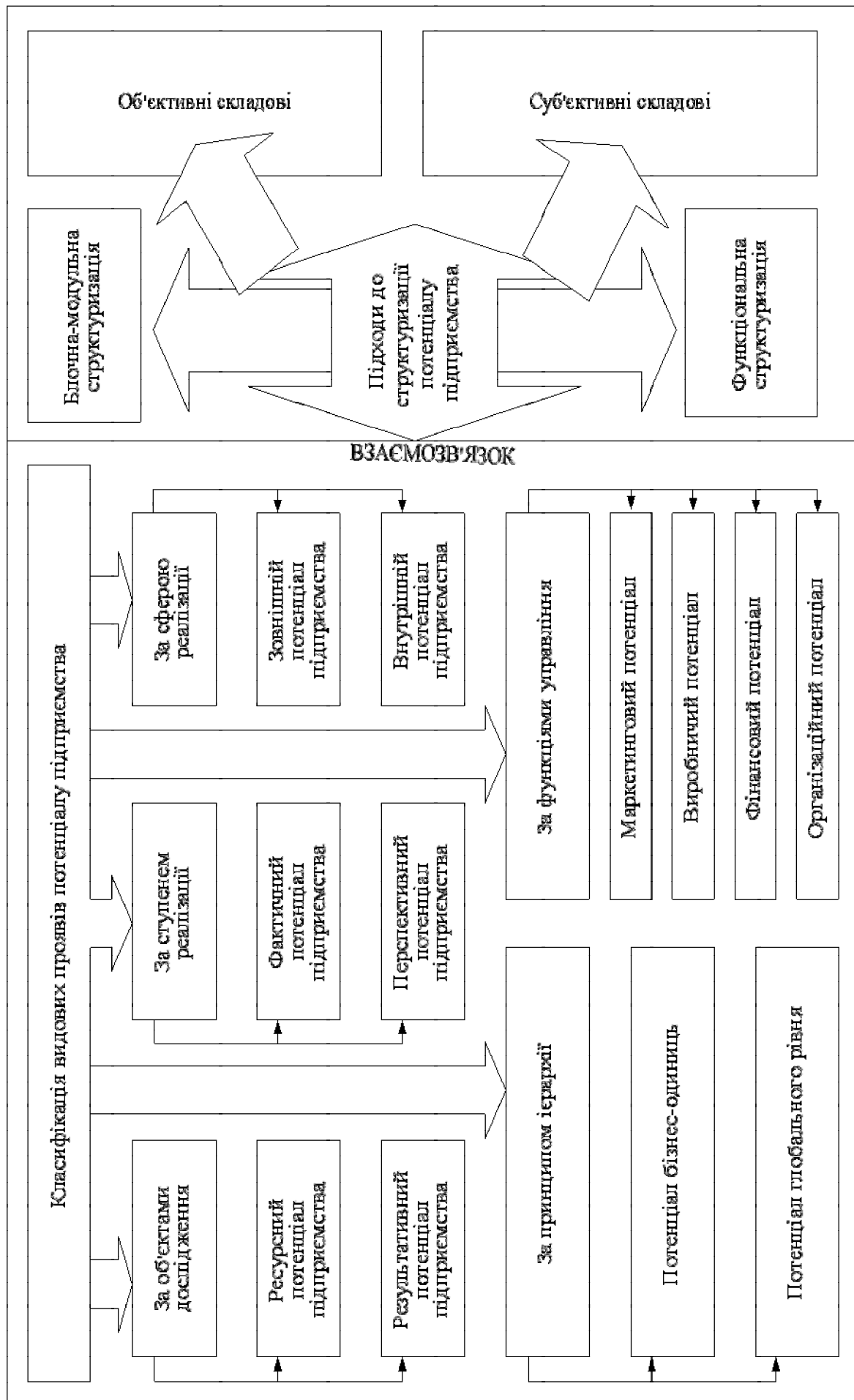

Рис. 1. Види потенціалу підприємства

В економічній сфері ще не вироблено єдиного, загальноприйнятого погляду на ресурсний потенціал керовано-організаційного розвитку. Питання пов'язані з його визначенням досліджували і досліджують багато вчених, зокрема вагомий внесок у розвиток теорії та практики управління ресурсним потенціалом керовано-організаційного розвитку підприємств зробили такі вчені, як: Воронкова А. Е. [1], Герасимчук В. Г. [2], Довгаль Н. С. [3], Євдєєв Д. В. [4], Калінеску Т. В. [5], Качуровський В. Є. [6], Ревуцький А. Д. [7] та інші.

Метою дослідження є удосконалення теоретичних основ ресурсного потенціалу керовано-організаційного розвитку підприємства.

Досягнення економічної стабілізації і забезпечення економічного зростання вітчизняних промислових підприємств в сучасних умовах трансформаційних перетворень вимагає підвищення ефективності використання ринкових інструментів, злагодженої економічної і промислової політики, побудови результативної системи використання ресурсних і потенційних можливостей суб'єктів господарювання. Саме тому, визначимо види потенціалу (рис. 1).

На даний час підприємства вирішують протиріччя, що обумовлені недосконалістю структурних відносин. Спостерігається високий ступінь зношеності устаткування, нестача власних джерел фінансування, неприступність кредитів, низька купівельна спроможність стримує попит на продукцію. Отже, можна стверджувати, що ефективність діяльності підприємства в значній мірі залежить від того, наскільки результативно воно використовує свої ресурси. Певна кількість доступних ресурсів, які можуть бути використані підприємством, створюють його ресурсний потенціал. Таким чином ресурсний потенціал необхідно розглядати як економічну основу, реальну силу розвитку підприємства, що характеризується системою показників, які відображають не тільки наявні ресурси, а й їхні резерви, які можуть бути використані за певних умов. Ефективність управління ресурсним потенціалом підприємства досягається за умов раціонального його використання для отримання повного кінцевого результату у вигляді виробництва продукції високої якості.

Як видно з рисунку 1 види потенціалів підприємства формуються в залежності від видових проявів ресурсів. З'ясовано, що одним із центральних елементів даної класифікації є вид потенціалу – ресурсний потенціал – який включає в себе та взаємопов'язує безліч інших структурних елементів. В сучасній економічній науці немає єдиного підходу щодо формулювання даного поняття та його сутності. Таким чином, можна сказати, що: «ресурси – це сукупність засобів та факторів, матеріальних і нематеріальних благ, які є в розпорядженні суб'єкта господарювання в певний період часу, та можуть бути використані для досягнення поставлених цілей». Саме тому, розглянемо такий класифікаційний прояв потенціалу, як ресурсний потенціал підприємства. Поняття ресурсного потенціалу утворилося в економічній науці у зв'язку з проблемою обмеженості ресурсів, їх збалансованості, ефективності використання. Проте слід сказати, що єдиної точки зору щодо тлумачення категорії «ресурсний потенціал» в економічній літературі поки що немає.

Рис. 2 Взаємозв'язок понять «потенціал» та «ресурси»

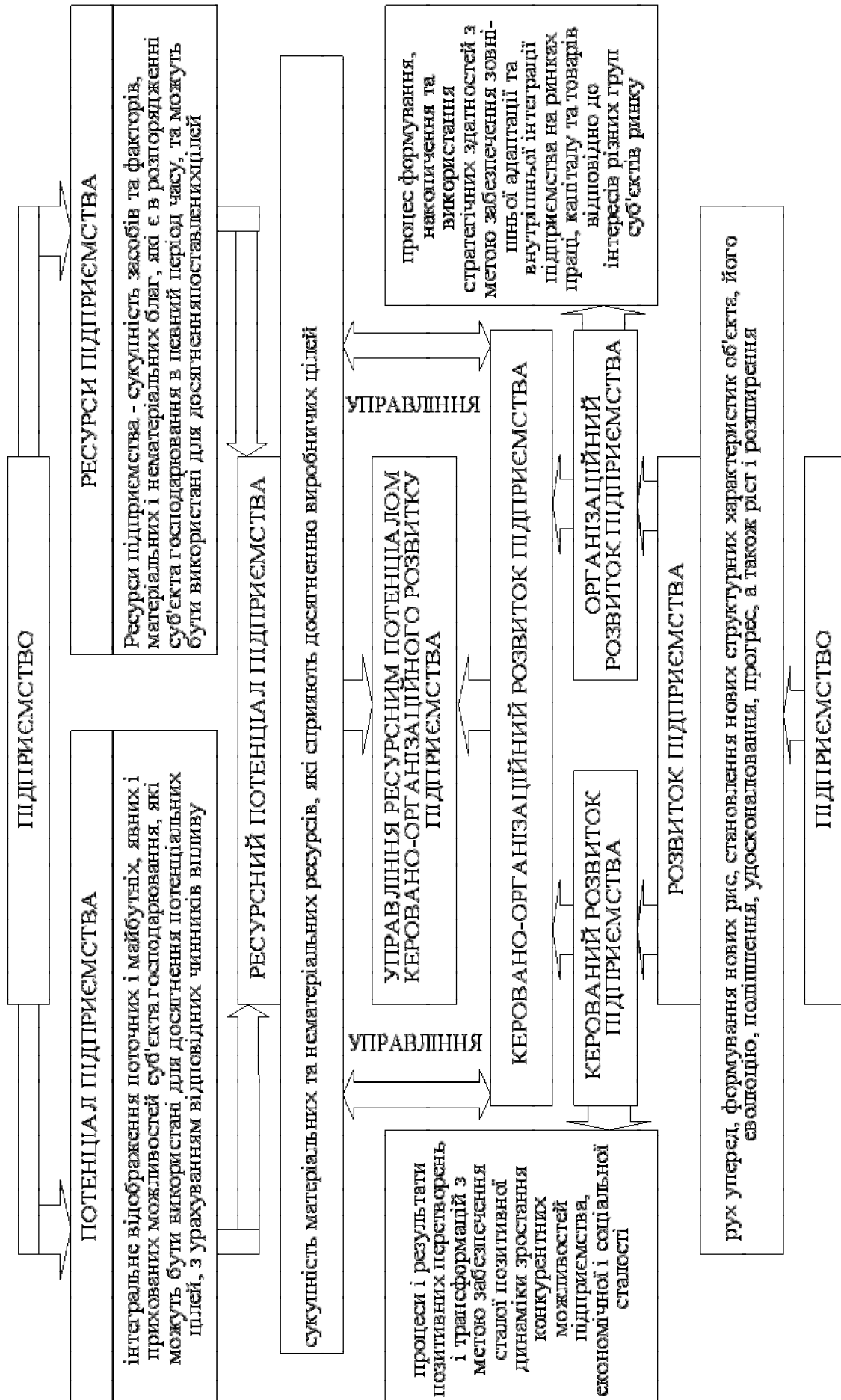

Рис. 3. Структурно-логічна схема формування поняття «Управління ресурсним потенціалом керовано-організаційного розвитку підприємства»

А принциповою відмінністю між термінами «потенціал» та «ресурси» є те, що ресурси існують незалежно від суб'єктів економічної діяльності, а потенціал окремого підприємства є невід'ємним від суб'єктів діяльності. Тобто «потенціал», окрім матеріальних і нематеріальних засобів, включає здібності працівників, колективу та підприємства в цілому до ефективного використання наявних засобів або ресурсів. На перетині понять «потенціал» та «ресурси» виникає класифікаційний вид, а також поняття «ресурсний потенціал» (рис.2).

Таким чином, чіткого і загальновизнаного визначення сутності ресурсного потенціалу в економічній літературі нині немає. Сформовано, що «ресурсний потенціал – це сукупність матеріальних та нематеріальних ресурсів, які сприяють досягненню виробничих цілей.»

Отже, в ході дослідження було встановлено, що до сьогодні розуміння сутності категорій «потенціал», «ресурси», «ресурсний потенціал», «керовано-організаційний розвиток» не було однозначним, адже не існує єдиної точки зору щодо трактування поняття даних категорій різними авторами та дослідниками. Виходячи з цього було розглянуто різні підходи та на основі їх аналізу сформульовано власні визначення перелічених дефініцій, які в повному обсязі розкривають їх сутність та дають повну характеристику (рис. 3).

Управління ресурсним потенціалом керовано-організаційного розвитку відносять до складних явищ, при цьому зрозуміти сутність цих складних явищ і одержати про них достовірні відомості можна тільки завдяки багаторазовому спостереженню за поведінкою досліджуваного об'єкта. Важливо не просто одержати достовірні матеріали про управлінський процес, а й оцінити якісну його сторону та сформулювати напрями з удосконалення досліджуваного процесу. Важливою передумовою забезпечення розвитку підприємства є підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом керовано-організаційного розвитку.

Сьогоднішні ринкові умови діяльності підприємств потребують прийняття оптимальних управлінських рішень щодо визначення обсягів виробництва, обрання цільових ринків реалізації продукції, забезпечення прибуткової діяльності та стабільного фінансового стану підприємства, що передбачає оптимальне поєднання та ефективне використання всіх ресурсів підприємства. У сучасних умовах механізм управління ресурсним потенціалом керовано-організаційного розвитку підприємств не повністю відповідає завданням підвищення ефективності їхньої роботи, отримання високих остаточних результатів, подальшого керовано-організаційного розвитку.

Підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом керовано-організаційного розвитку, забезпечення його раціонального використання значною мірою пов'язано з проведенням якісних змін у складі ресурсів та з підвищенням ефективності в їх управлінні. Одне із завдань щодо підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом керовано-організаційного розвитку підприємств полягає, насамперед, у вдосконаленні використання та управління ресурсами підприємства та у підвищенні їх цілісності, яка проявляється у їх тісному взаємозв'язку. Ресурсам підприємства повинен бути притаманний відповідний спектр функціональних характеристик, на основі яких має забезпечуватись компенсація їх дефіцитних властивостей.

ВИСНОВКИ

Усе сказане дає змогу зробити висновок, що глобалізація ринків, зміна парадигми економічного розвитку з промислової на інформаційну, зростання динамізму зовнішнього середовища, трансформація системи формування, розподілу та використання ресурсів визначають необхідність пошуку - концептуально нових підходів до ресурсозабезпечення діяльності підприємств. Визначення функціональної дієвості, вдосконалення інструментарію та напрямів формування і забезпечення стійкого підвищення ресурсного потенціалу керовано-організаційного розвитку промислового підприємства сприятимуть вирішенню цього завдання. В організації ресурсного забезпечення діяльності підприємства в сучасних умовах все більше підвищується значущість внутрішніх умов його функціонування. Виявлення, раціональне використання та розвиток стратегічних ресурсів і компетенцій підприємства забезпечують його стійкі конкурентні переваги та підвищують ефективність ресурсного потенціалу керовано-організаційного розвитку.

В економічній літературі приділена недостатня увага аналізу ефективності управління ресурс-

ним потенціалом керовано-організаційного розвитку. Це, в свою чергу, негативно вплинуло на формування методології та методики його аналізу на промислових підприємствах. Тому, постає об'єктивна необхідність у вивченні нових підходів до економічного аналізу ефективності управління ресурсним потенціалом керовано-організаційного розвитку підприємств, які включають в себе низку питань: аналіз економічної суті ресурсного потенціалу, його змісту, властивостей, структури, стану, прогнозування, ефективності використання, а також його впливу на основні показники роботи підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия : диагностика и организация : моногр. — 2-е изд., стереотип. / А. Э. Воронкова. — Луганск : Изд-во Восточноукраинского нац. ун-та им. Владимира Даля, 2004. — 320 с.
2. Герасимчук В. Г. Розвиток підприємства : діагностика, стратегія, ефективність: моногр. / В. Г. Герасимчук. — К. : Вища шк., 1995. — 265с.
3. Довгаль Н. С. Ресурсний потенціал підприємства: теоретичні основи / Н.С. Довгаль // Науково-технічна інформація. — 2009. — № 1. — С. 42—45.
4. Євдєєв Д. В. Сутність управління потенціалом, його значення в ринкових умовах / Д.В. Євдєєв // Пошук. — 2005. — № 5, травень. — С. 140—143.
5. Калінеску Т. В. Стратегічний потенціал підприємства: формування та розвиток : монографія / [Калінеску Тетяна Василівна, Романовська Юлія Анатоліївна, Кирилов Олег Дмитрович] ; Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля. — Луганськ, 2007. — 272 с.
6. Качуровський В. Є. Ресурсний потенціал підприємства: структура та ефективність використання / В. Є. Качуровський, В. П. Чайковська // Регіональна бізнес-економіка та управління. — 2007. — № 4. — С. 123—129.
7. Ревуцький А.Д. Потенціал і вартість підприємства / А.Д. Ревуцький. — М.: 2004. — 258с.

УДК 330:001.8

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Чурилов С.В., Романчук Н.М.

У статті розглянуті та систематизовані методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Побудована схема класифікації методів оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства за різними ознаками. Визначено доцільність застосування комплексу методів для оцінки конкурентоспроможності потенціалу з урахуванням всіх чинників мікро- та макросередовища.

Ключові слова: конкурентоспроможність, потенціал, потенціал підприємства, конкурентоспроможність потенціалу підприємства, методи, підприємство, методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

У сучасних умовах господарювання важливим засобом забезпечення ефективності функціонування економіки є подальший розвиток конкурентних відносин, об'єктивне визначення положення підприємства на ринку, визначення конкурентоспроможності його потенціалу і виявлення слабких сторін. Все це дозволить забезпечити високий рівень ефективної діяльності підприємства. Актуальність проблеми забезпечення конкурентоспроможності потенціалу підприємства зростає в